

абсурдъ, защото главния диригентъ и главн. режисьоръ иматъ повече техническа работа, но не носятъ никаква реална, материална отговорностъ. При назначения, уволнения, репертуаръ, тѣ трѣбва да си кажатъ мнението.

Нѣкои отъ главнитѣ диригенти, като чужденци, непознаваха нашитѣ условия и, додето ги изучаха, бѣха въ състояние да провалятъ цѣлата опера, защото тя не се движи само на върха на палката, а зависи отъ редъ много други условия, за които тѣ не бѣха въ състояние даже да си дадатъ смѣтка.

За директоръ на операта трѣбва да бжде музикантъ съ култура, имащъ голѣми заслуги къмъ нашето оперно дѣло. Въ никои случай артистъ не може да бжде директоръ на операта, защото манталитета на артиститѣ изобщо е специфиченъ и личнитѣ имъ връзки съ довчерашнитѣ имъ другари иматъ фатално значение върху цѣлата управа на операта. Директора на операта трѣбва да бжде проникнатъ отъ голѣмо обществено съзнание, както и да се ползува съ уважението на цѣлия персоналъ като личностъ. Отъ друга страна, Министерството на Народното просвѣщение трѣбва да му даде всѣко съдействие въ критичнитѣ моменти, които се явяватъ често въ театритѣ, а не той да бжде излаганъ предъ персонала си, по единъ или по другъ начинъ, защото не е удовлетворилъ капризитѣ, или неоснователнитѣ претенции на отдѣлни лица или цѣли тѣла, като: оркестръ, хоръ, балетъ, технически персоналъ. Между директоръ и министра не бива да има никакви неофициални лица, които не носятъ отговорностъ. Най-умното въ случая е, щомъ единъ министръ нѣма довѣрие въ своя директоръ, да го подвѣсти да си даде оставката по единъ деликатенъ начинъ.

Изобщо театритѣ сж едни отъ най-опаснитѣ културни институти. За да подчертая думитѣ си, ще кажа, че покойния проф. Ив. Д. Шишмановъ, въ качеството си на министръ на Народното просвѣщение, ми е казвалъ: „г-нъ Наумовъ, само зарадъ Народния театръ ще си подамъ оставката, толкова много ме тормозятъ артиститѣ и други лица, че нервитѣ ми не издържатъ повече“. Това е самата действителностъ. Да аспирира човѣкъ да става директоръ на

операта или драмата, който не познава театралнитѣ условия, е най-необмислената стѣпка, която би направилъ въ живота си.

Най-отговорното лице въ операта, ако заема достойно поста си, е директора. Ако той е на мѣстото си, всички останали служби ще бждатъ заети отъ способни хора.

Въ репертуара на операта може да се каже, че той е доста разнообразенъ и често сж правени опасни скачки. Въ него сж застъпени повече отъ оперитѣ на Верди: „Травията“, „Аида“, „Риголето“, „Трубадуръ“, „Отело“; Чайковски: „Евг. Онѣгинъ“ и „Пикова дама“; Гуно: „Фаустъ“; Сень-Санъ: „Самсонъ и Далила“; Бизе: „Карменъ“, „Ловци на бисери“; Масне: „Вертеръ“, „Манонъ“; Оффенбахъ: „Хофманови приказки“; Пучини: „Бохеми“, „Тоска“, „Мадамъ Бжтерфлай“; Тома: „Минйонъ“ и др. По настоящемъ се приготвяватъ „Борисъ Годуновъ“ отъ Мусоргски и „Лоенгринъ“ отъ Вагнеръ. Отъ българскитѣ опери сж давани „Тахиръ Беговица“ отъ Д. х. Георгиевъ; „Гергана“ отъ Г. Атанасовъ и новата му опера „Цвѣта“, съ която се откри въ новия Народенъ театръ операта. Добре е да се насърдчава българското оперно творчество, даже съ рискъ, че ще се похарчатъ нѣкой пжтъ доста пари и за несполучливи опити.

Новата сграда на Народния театръ представлява единъ истински храмъ на изкуството. Добре ще бжде, ако, най-после, неговитѣ жреци единъ пжтъ за винаги разбератъ, защо сж повикани тамъ, като всѣки си гледа най-добросъвестно работата и не се бърка въ тази, която не е отъ негова компетентностъ. Знамето на истинското изкуство и култура трѣбва гордо да се развѣва надъ него. На него трѣбва да бжде написано: „Смирение, смирение, смирение“, защото въ всѣки храмъ се служи само съ смирение, а не съ нахалство и вавиране, по единъ чудноватъ начинъ най-светитѣ завети на изкуството. Само тамъ, кждето има смирение, има истинско изкуство, защото, колкото е по-голѣмъ единъ артистъ, толкова по-малко шумъ вдига около себе си. Артиста, диригента, режисьора и пр. иматъ думата главно на сцената и много близко до нея. Колкото гла-